

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (การอ่านขั้นสูง)

ความหมาย

หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านนำเอาวิธีคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มาใช้ในการรับสารจากการอ่าน ทั้งนี้ เพื่อประเมินสิ่งที่อ่าน และ ตัดสินใจว่าสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอ มีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นทักษะการอ่านขั้นสูง ที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์วิจารณ์ในขั้นสูงต่อไป ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของข้อมูลข่าวสารเช่นในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักวิเคราะห์ ตรวจสอบ และเลือกรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล

ลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

๑. จำความหมายของคำ ข้อความ หรือประโยค
๒. เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน สรุปโน้ตชนของเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ หรือ เล่าเรื่องได้
๓. นำเหตุการณ์และถ้อยคำ หรือ ประโยคที่ได้จากการอ่านไปเทียบเคียงหรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
๔. วิเคราะห์แยกแยะรายละเอียดของเนื้อเรื่อง เช่น บุคลิกภาพของตัวละคร หรือ ลักษณะพิเศษที่ทำให้เกิดเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง
๕. สังเคราะห์โดยการเปรียบเทียบกับสถานการณ์ คติ สำนวน สุภาษิตที่เกี่ยวข้อง
๖. ประเมินค่า พิจารณาตัดสินข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็น รวมทั้งคุณค่าเหตุผล และ ความประทับใจที่ได้รับจากการอ่าน

หลักปฏิบัติในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

๑. นั่งในท่าสบาย ลำตัวตรง
๒. ระยะเวลาสายตาห่างจากหนังสือประมาณ ๑ ฟุต
๓. ไม่เอียงคอ หรีดตา หรือส่ายหน้าตามบรรทัด
๔. ไม่ทำปากขมุบขมิบ หรือออกเสียงขณะอ่าน
๕. กวาดสายตาตลอดบรรทัด ไม่มองย้อนกลับ
๖. ไม่ใช้นิ้วชี้ตามตัวอักษร
๗. มีสมาธิและปฏิบัติตามลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การอ่านงานเขียนโดยทั่วไปนั้น ต้องรู้จักคิด พิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณต้องอาศัยการวิเคราะห์เป็นพื้นฐาน ผนวกกับการประเมินค่าเรื่องที่เรารับได้อีกขั้นหนึ่ง คือ สามารถวิจารณ์เรื่องนั้น แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล วิเคราะห์ถ้อยคำ ประโยค วิเคราะห์ทัศนคติของผู้แต่งและเนื้อหาได้

ใบงานที่ 1 แผนภาพความคิดการวิเคราะห์บทความ

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านบทความแล้ววิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนด จากนั้นให้เขียนเป็นแผนภาพความคิด

